

teoriji ni treba brigati za praktične nasledke in potem, da se lahko izračuni najvišji obseg nadzastavne pravice (P), če se soštejejo glavnic nadzastavno zavarovana (g), 3letne obresti in pa eventualno, v varnost postranskih dolžnostij vknjiženi najvišji znesek (n): torej
$$P = g + \frac{g(0/0 \times 3)}{100} + n.$$

(Konec prihodnjič.)

Pravniška kronika 1891. leta.

Skoro se ne vidi vredno, da bi zastavili pero: tako ubogo malo napredka v zakonu in pravu našem se dá zabeležiti v dobo minolega leta! Istina je, zdravo pravo se počasi razvija in nikjer se silnim erupcijam ni tako izogibati, kakor na pravnem polji. A vender se tudi tajiti ne dá, da je v naši državi uže mnogo prirejenega in pripoznanega prava, a le pot od njega pa do — zakona ima toliko ovinkov, da zakona ni in ni dočakati. Poslanska zbornica državnega zbora, po katerem se vije označena pot, bila je lansko leto celo razpuščena, a vsak tak razpust je udarec za pripravljene zakone. Koliko takih udarcev je uže dobil načrt novega kazenskega zakona! Ta Sisifova skala bila je uže zopet na vrhu: načrt z dne 11. aprila 1889 bil je po posebnem odseku pretehtan in za plenarno posvetovanje pripravljen. Ob novem razpustu zbornice pa šel je zopet na dno gore in dasi ga je pravosodni minister takoj spravil na pot po novem parlamentu, vender ni prišel dalječ in videti je celo, da mu bode pot sedaj težavnejša, nego poprej. In tako, če ne slabše, zgodilo se je lanskega leta še drugim osnutkom pravnega, potrebnega napredka, kateri so v starem parlamentu bili uže blizu odrešenja. Če še pomislimo, da je naš osrednji zakonodavni zbor poleg svoje naravne težke hoje moral lani prenašati bremena dveh budgetnih debat, potem nam mora biti nekoliko jasno, zakaj je državni zakonik prošlega leta tako nenavadno reven na justičnih zakonih.

V lanskem državnem zakoniku nahajamo sploh le zakonov in ukazov za najnujnišo potrebe državnega življenja v tej ali

oni vrsti, v tem ali onem kraju. Določila, ki se bolj nas, odnosno naših nalog tičejo so na. pr.: Državna pogodba z dne 8. julija 1890. l. s kraljem italijanskim o vzajemni obrani sestaviteljem del slovstvenih in umetalnih in pa pravnim naslednikom sestaviteljev v drž. zak. št. 4; ukaz o izpremenah v dejalnostnih prejemkih državnih služnikov in v kongruvi dušnih pastirjev, katere nastopijo vsled združenja okoli Dunaja ležečih krajev z Dunajem v drž. zak. št. 55; ukaz zastran prodaje smodnika v drž. zak. št. 62; ukaz zastran razveljavljenja izjemnih naredeb za okoliš sodnega dvora Dunajskega, Korneuburškega in Dunajsko-Novomeškega v drž. zak. št. 69; ukaz o dopolnitvi predpisa o uniformovanji z dne 20. oktobra 1889. l. (drž. zak. št. 176) v drž. zak. št. 113; ukaz, s katerim se je izdala tarifa o nagradi za oprave odvetnikov na Tirolskem in Predarelske v drž. zak. št. 116; zakon z dne 30. avgusta 1891. l., s katerim se ukrepajo določila o izvrševanji konzulske sodne oblasti, v drž. zak. št. 136; zakon z dne 26. avg. 1891. l. zastran erarnih mostnin, cestnin in brodnin v drž. zak. št. 140; zakon z dne 16. julija 1891. l., s katerim se ukrepajo določila o sodni oblasti z ozirom na združenje nekih občin in občinskih delov z mestom Dunajskim v drž. zak. št. 141.

Jedino znatnejše zakonodavno delo avstrijsko je bilo: kazensko-pravdni red za Bosno in Hercegovino z dne 30. januarija 1891, kateri je v moč stopil dne 1. januarija t. l. Dasi se to delo ne tiče neposredno nas, vendar nam je zanimivo v njem to, da se ta naš zakon v nekaterih načelih razlikuje od naše kazenske pravde, da se je iz njega izločila subsidijarna tožba, da se po njem jemljo uradni zagovorniki izmed sodnikov ter da so se uvedli sodniški kolegiji po vzgledu novodobnih „Schöffengerichte“.

Uborna žetev vse to, a na drugi strani moramo pripoznati, da se je lansko leto tem marljivejše obdelovalo naše zakonodavno polje v pogledu, kateri nas v prvi vrsti zanima. Poleg načrta kazenskega zakona predloženi so bili državnemu zboru naslednji važnejši načrti zakonov: načrt zastran prodaje premičnih stvari proti plačilu na obroke; načrt zastran zemlje-knjižne oddružitve zemljišč za javne ceste in pota; načrt zastran uredbe pravoslovnih in državoslovnih studij ter državnih izpitov; načrt zakona zastran živil; načrt zastran prenarodbe nekaterih

določil kazenske pravde; načrt zastran preuredbe določil o pripravljanji za sodništvo ter o sodniškem izpitu; načrt zastran uredbe stavbinskega obrta; načrt zastran ustanovil, kako bi se pospeševala porazumnost med obrtnimi podjetniki in njih delavci; načrt zadrugam pri rudarstvu; načrt o preuredbi rudarskih skladovnic; načrt zakona za zdravniške zbornice; načrt določil za prepreko pijančevanja itd.

Zastavilo se je takó delo mnogim lepim in koristnim zakonom. Žal, da moramo tu pogrešati vladnih predlog za reformo civilno-pravdnega reda. Zatrjeval nas je sicer pravosodni minister, da studije za to prepotrebno reformo ne počivajo. A zvedeli smo lani tudi, da si odločilni faktorji še niso jednaki v tem, naj bi se li predrugačilo celo postopanje, ali pa le posamezni oddelki njegovi. Menda tu ne odločujejo toliko stvarni razlogi, kolikor „nervus rerum“, katerega v take preuredbe žalibog vedno pri-mankuje. Upajmo pa, da tudi notranji pravni red dobode, kar mu gre. Glede na sedanjo tendenco v odločilnih krogih, katera koristnim reformam prava ni neprijazna, in glede na to, da se v zakonodavnem zastopu stvarno stališče čedalje bolj krepi, nam se je nadejati, da bode kronist 1892. leta imel hvaležnejšo nalogo, nego smo jo mi skušali izpolniti s temi vrsticami.

V Ljubljani ob novem letu 1892.

Načrt zakona o pripravni službi sodniški ter izpitu sodniškem.

Vlada je dne 4. decembra 1891. l. predložila državnemu zboru načrt zakona zastran pripravne službe sodniške ter izpita sodniškega.

Osnovno se v njem določa, da se razširja sodna praksa in to ne le, da naj poslej traja po 3 leta, nego tudi, da naj ob-sega poleg sodnega dela tudi opravila pri upravi ter odvetništvu, in na to, da imej tudi sodniški izpit širši krog.

Često se denašnji dan zahteva, naj bi isti izpit veljal za sodnika, kakor za odvetnika. Temu se navedeni načrt priloga